Aan de Gemeenteraad van de Gemeente Oss

| Datum | Ons kenmerk | Behandeld door | Doorkiesnummer |
|---|---|---|---|
| 01-12-2021 | | P. Mertens | 0622054471 |

Onderwerp
Voorlopige herijking van de resterende restopgave grootschalige energieopwekking

Geachte gemeenteraad,

Aanstaande donderdag staat de Bestuursovereenkomst Duurzame Polder op de agenda van de Adviescommissie Ruimte en op 16 december op die van uw Raadsvergadering. Daarin wordt ook gesproken over de herijking van de resterende RES-opgave voor energie-opwekking waartoe u op 28 januari van dit jaar hebt besloten. Voor uw beeld informeer ik u hierbij over de actuele stand van zaken conform de afgesproken herijkingssystematiek. Tevens ga ik in op de situatie met betrekking tot de netwerkcapaciteit waarover u eerder vragen hebt gesteld. Ik verzoek u deze informatie te betrekken bij de bespreking van de Bestuursovereenkomst voor de Duurzame Polder.

**Energieopgave RES NOB**

Eerder hebt u ingestemd met het RES-bod dat onze regio NOB voor de opwekking van energie heeft uitgebracht aan het Rijk ter grootte van in totaal 1,6 TWh. De RES-opdracht gaat uit van invulling door middel van zonne- en windenergie. In de RES van onze regio richten we ons op invulling van de opgave voor 1 januari 2030, waarbij we wel de doorkijk maken naar de vervolgopgave tot 2050. De RES verlangt dat de initiatieven die in het bod tot 2030 worden meegenomen voor 1 januari 2025 zijn vergund. Gelet op de doorlooptijd van dit soort processen is dat een uitdaging. In elk geval vraagt dit om snelle en daadkrachtige vervolgstappen. De netwerkschaarste is daarbij een belemmerende factor.

| Volgvel | Ons kenmerk |
| --- | --- |
| 2 | 4709455 |

**Raadsbesluit van 28 januari 2021**

Het fair share van Oss in het RES-bod 1.0. gericht op 2030 is 0,93 PJ aan energieopwekking en 11% aan energiebesparing ten opzichte van 2017. In deze opwekkingsopgave is rekening gehouden met aannames voor energiebesparing en de warmtetransitie. U hebt besloten dat dit tevens de ambitie is waar wij in Oss voor gaan.

Hoe en waar de nog te realiseren energie-opwekking wordt gerealiseerd in onze gemeente, is als volgt bepaald:

Oss gaat vooralsnog uit van de op te wekken resterende RES-opgave in 2030 van 0,59 PJ door windenergie in de Duurzame Polder totdat een herijking heeft plaatsgevonden per 1 januari 2022, waarin alle projecten worden meegenomen die gerealiseerd zijn of waarbij concreet zicht is op realisatie en die meetellen voor de opwekopgave.

**Moment van herijking**

Met het oog op de bespreking van de Bestuursovereenkomst voor de Duurzame Polder hebben wij actuele informatie opgevraagd. Deze hebben we recent ontvangen. Dit betreft de gerealiseerde energieopwekking via grootschalig zon-op-dak, de gewijzigde RES-rekenmethodiek met betrekking tot de capaciteit van windmolens en de aansluitproblematiek op het netwerk. De informatie over de gerealiseerde energie-opwekking grootschalig zon-op dak is voorlopig en wordt begin volgend jaar nog nader geverifieerd naar de stand van 1 januari 2022.

**Netwerkschaarste**

De problematiek van netwerkschaarste is direct van invloed op de haalbaarheid van onze doelstellingen. Hierover hebben we ook gesproken in de Adviescommissie Ruimte van 4 november. Wij hebben toen aangegeven dat wij op alle mogelijke wijzen – bilateraal en in allerlei overkoepelende verbanden - aandacht vragen voor voldoende en tijdige aansluitcapaciteit als essentiële voorwaarde voor een tijdige energietransitie en voor de geloofwaardigheid van initiatieven om opwekking van duurzame energie te stimuleren.

Voor uw informatie citeren wij hetgeen Enexis recent aan de RES-regio NOB heeft bericht:

" *<u>Haalbaarheid van het RES bod NOB.</u>*

*Het kan per regio verschillen hoeveel TWh van de plannen we vóór 2030 kunnen aansluiten. Op basis van de inzichten van dit moment geldt voor RES-NOB:*

*- December 2020 hebben bijna alle gemeenten, op basis van hun eigen lokale ambities, aangegeven hoe men CO2 neutraal wil worden. Op basis van deze formulieren ambitie in 2030 is dit 2,45 TWh.*

*- Het uiteindelijke RES bod is vastgesteld op 1,6 TWh (vastgesteld door de gemeenteraden), de lokale ambitie ligt dus hoger dan het ingediende RES bod.*

*Voor het ingediende RES bod van 1,6 TWh geldt het volgende:*
*- Daarvan is op dit moment 0,72 TWh in opdracht gegeven en zit in de pijplijn om gerealiseerd te worden.*
*- Van de totale ambitie past 1,25 TWh binnen de bestaande infrastructuur.*
*- 0,25 TWh kan worden gerealiseerd als we álle mogelijkheden van systeemefficiency inzetten.*
*(combineren van wind en zon, energiehandelsplatform, nieuwe technieken etc)*
*- 0,1 TWh kan vooralsnog vóór 2030 niet worden gerealiseerd, omdat hiervoor uitbreidingen op het midden-en/of hoogspanningsnet nodig zijn bovenop de aanpassingen/uitbreidingen die reeds nu zijn voorzien. Op dit moment is nog niet bekend wanneer deze gereed zijn. Deze problematiek richt zich met name op het hoogspanningsnet.*

*Conclusie is dat 0,1 TWh van het vastgestelde RES bod van 1,6 TWh niet voor 2030 gerealiseerd kan worden. Dit is een klein gedeelte van de totaal opgave die naar verwachting in de jaren daarna ingelopen kan worden. Belangrijker is dat hiermee duidelijk wordt dat de hogere lokale ambitie ver boven de beschikbare verwachte netcapaciteit ligt en bij het individueel doorzetten van deze hogere lokale ambitie opnieuw problemen kunnen ontstaan zonder afstemming hierover."*

Met betrekking tot de huidige beschikbare aansluitcapaciteit heeft Enexis ons bericht dat door het wegvallen van een groot project er nog 28 MW resteert. Primair is er ruimte voor de regio Oss, Den Bosch, Bernheze, maar deze is daartoe niet beperkt. Enexis sondeert bij initiatiefnemers op de wachtlijst of zij hiervan gebruik gaan maken. Deze lijst is niet openbaar.

**Berekening en nieuwe resterende RES-opgave**
Zoals tijdens de besluitvorming op 28 januari afgesproken, houden wij een eenduidige berekeningsmethodiek aan van onze restopgave. Daarvoor hebben wij toen keuzes gemaakt voor wat we wel en niet meerekenen. Deze systematiek trekken we door in hetzelfde overzicht dat we destijds hebben gehanteerd.

| **Berekening van de restopgave voor grootschalige energieopwekking voor Oss gelet op het RES-bod van 0,93 PJ** | | |
|---|---|---|
| **Datum herijking :** 30 november 2021 | | |
| **Fair share Oss uit RES-bod** | Dit is aldus bepaald in het RES-bod 1.0. op basis van de verdeling van het aandeel energie-gebruik per gemeente in onze regio. | **0,93 PJ** |

| | | |
|---|---|---|
| **Gerealiseerde energieopwekking elders** | - SDE zon op dak = 0,147 PJ *(was 0,12 PJ).*<br>o Wij gaan uit van recente (echte) cijfers van RVO m.b.t. SDE en een verificatie onder goedgekeurde SDE-aanvragers in Oss.<br>- SDE zon op veld = 0<br>- Windmolens = 0 | **Totaal al opgewekt: 0,147 PJ** *(was 0,12 PJ)* |
| **In de pijplijn met grote kans dat het doorgaat** | - Windpark Elzenburg/de Geer = 4 windmolens = 0,214 PJ<br>o In het vorige overzicht hanteerden we de toenmalige RES-norm = 0,17 PJ. Gegeven de SDE-beschikking die er inmiddels is, nemen we deze als uitgangspunt.<br>o De reparatie van het vernietigingsbesluit door de RvS loopt. Onze positieve inschatting dat dit project doorgaat, is gebaseerd op de eerdere uitspraak van de RvS in combinatie met de getroffen herstelmaatregelen.<br>o SDE zon-op-dak = 0,018 PJ *(was 0,05 PJ).* Dit is gebaseerd op de cijfers van RVO m.b.t. SDE en een check die we hebben uitgevoerd onder goedgekeurde SDE beschikkingen. Dit cijfer is de weergave van de positieve beschikkingen waarvan de realisatie op korte termijn is gepland.<br>- SDE zon-op-veld = 0,037 PJ *(was 0,02 PJ)*<br>o Munlaan 0,023<br>o RWZI : 0,014 PJ<br>o Pilot Bekkers : 0,0 PJ<br>NB Wij rekenen alleen mee de projecten waarover de Raad zich in beginsel positief heeft uitgesproken en waarvoor netwerkcapaciteit is gereserveerd. | **Totaal in pijplijn: 0.269 PJ** *(was 0,22 PJ)*<br>0,214 PJ<br>0,018 PJ<br>0,037 PJ |
| **Realistische berekening van Osse restopgave** | | **Restopgave d.d. 30 november2021 0,514 PJ *(was 0,59 PJ)*** |
| **In begin van procedure , uitkomst ongewis** | - SDE zon-op-dak = 0,0 PJ *(was 0,03 PJ)*<br>- SDE zon-op-veld = 0,0011 PJ *(was 0,02 PJ)*<br>Het betreft hier voldoende concrete initiatieven die zich hebben gemeld en die, gelet op het bestaande beleid, voorstelbaar lijken en waarvoor netwerkcapaciteit weliswaar nog niet is gereserveerd maar niet op voorhand lijkt uitgesloten. Het gaat om Valendonkstraat (0,005 PJ) en Wilgendaal (0,006 PJ). | |

| | | |
|---|---|---|
| **Mogelijk te verwachten initiatieven** | - SDE zon-op-dak = 0,0 PJ *(was 0,03 PJ)*<br>- SDE zon-op-veld = op bijzondere bestemmingen zoals parkeerplaatsen; taluds e.d.<br>Het betreft hier initiatieven die zich oriënterend hebben gemeld of bekend zijn en die, gelet op het bestaande beleid, voorstelbaar lijken en waarvoor netwerkcapaciteit niet op voorhand uitgesloten lijkt. | |
| **Potentieel** | Windmolens :<br>Concrete initiatieven waarover de Raad eerder heeft besloten :<br>- Windpark E/dG:<br>- 2 Extra windmolens zijn onderdeel van bestemmingsplan. Wijzigingsbevoegdheid is aan de gemeenteraad<br>- Stijbeemden: 9/16 windmolens<br>- De Gemeenteraad heeft eerder besloten hieraan niet mee te werken gegeven de keuze voor de Duurzame Polder.<br>- SDE zon-op-veld<br>- Aanname 50 ha haalbaar = niet op goede landbouwgrond; incl. op bijzondere bestemmingen zoals parkeerplaatsen; taluds e.d.<br><br>Tav. Zon-op-dak en Zon-op-land:<br>Gelet op het beleid met betrekking tot grootschalige opwekking van zonne-energie en de netwerkschaarste achten wij het niet zinvol inschattingen te maken. | |

**Wat veroorzaakt het verschil met de restant RES-opgave eind 2020?**

De verklaring van het verschil tussen de nieuwe berekening van 0,514 PJ en de 0,59 PJ van eind 2020 is als volgt:

- Bij het bepalen van de opwekcapaciteit van de 4 windmolens van windpark Elzenburg-De Geer hebben we destijds gerekend met de RES-methodiek van windmolens van een bepaalde capaciteit o.m. op basis van een aantal vollast-uren. We gaan nu uit van de feitelijke opwekcapaciteit zoals die door RVO in de SDE-beschikking is opgenomen. De RES NOB rekent inmiddels met andere criteria voor het bepalen van de capaciteit van grootschalige opwekopties: in plaats van eerder 0,043 PJ per windmolen is dit nu 0,053 PJ per windmolen en in plaats van 0,00304 PJ per hectare zonneveld is dit nu 0,00317 PJ per hectare zonneveld. Dit hebben we verwerkt in onze berekening van het aantal benodigde windmolens om de RES opgave in te vullen. In lijn daarmee gaan we voor een windmolen nu uit van 4,2 MW x 3.500 vollasturen.
- In de tussenliggende periode is voor twee zonneparken een vergunning verleend. Deze worden nu voor 100% meegenomen in de berekening.
- In de tussenliggende periode is het aantal gerealiseerde initiatieven voor grootschalig zon-op-dak gestegen van 0,12 PJ naar voorlopig 0,147 PJ.

**Actueel aantal benodigde windmolens**

Het meest zuiver is om de opwekkingsopgave uitsluitend in Petajoules (PJ) aan te duiden. Feit is echter dat dit voor velen onvoldoende zegt. Daarom is in de eerdere stukken met betrekking tot het rapport Verkenning Duurzame Polder aangegeven hoeveel windmolens of zonnevelden ongeveer nodig zijn om dat te realiseren. Omwille van de duidelijkheid hebben wij daarbij destijds op de koop toe genomen dat dit mogelijk de discussie zou gaan inkleuren. Met deze aantekening hanteren we ook nu dezelfde omrekening.
Volgens onze hierboven berekende resterende RES-opgave van 0,514 PJ komen we omgerekend uit op 9,69 windmolens, in plaats van 13,5 of 162 hectaren zonnedak/-veld, in plaats van 190 ha. Daarbij wijs ik erop dat met grotere windmolens met meer capaciteit het aantal benodigde windmolens minder kan zijn en met kleinere windmolens met minder capaciteit het aantal groter zal moeten zijn. Welke soort windmolens in dit gebied in aanmerking komt en van welke omvang, is nu nog niet te zeggen. In de mogelijke scenario's die tezijnertijd worden voorgelegd, zullen meerdere mogelijke varianten worden opgenomen.

**Deze herijking is al onderdeel van de Bestuursovereenkomst**

Voor alle duidelijkheid benadruk ik dat deze informatie een uitwerking is van de herijking die als zodanig is opgenomen in de Bestuursovereenkomst. Deze is daarmee onderdeel van de daarin beschreven afspraken en aanpassing is dus niet nodig.

**Kanttekening: samenhang van de 3 pijlers van de energietransitie**

Wij benadrukken nogmaals, zoals wij dat consequent ook naar buiten doen, de samenhang van de 3 verschillende onderdelen van de energietransitie: energiebesparing, energieopwekking en de warmtetransitie. Zij zijn met elkaar verweven. Hoe meer energie wij besparen, hoe minder wij duurzaam hoeven op te wekken en hoe minder gas nodig is. Daarentegen betekenen het niet waarmaken van de aannames voor besparing en de vervanging van gas door elektriciteit dat we naar de bedoeling meer duurzame elektriciteit moeten opwekken.
Als voorbeeld : een grootschalig zonnedak op een nieuw bedrijfspand telt volledig mee voor de opwekkingsopgave, ook als de energie-opbrengst niet genoeg is voor de eigen behoefte. Netto zet dat meer druk op de besparingsdoelstelling. Dan wel dat we, als we deze niet realiseren, in feite een hogere opgave voor energieopwekking zouden moeten inrekenen.
Dit speelt, zeker in onze gemeente, breder gelet op onze ambities met o.a. woningbouw en de groei van de industrie en mobiliteit.

**Hoe verder met de RES?**

In hoeverre de RES-systematiek en -opgaven uit RES 1.0. dezelfde blijven, is niet te zeggen. Feit is echter dat de energietransitie in Nederland achterblijft in internationaal verband, dat de ambitie van $CO_2$-reductie in 2030 wordt verhoogd van 49% naar 55% en dat voorbereiding op

de vervolgstap naar 2050 om tijdig anticiperen vraagt. Wij verwachten meer duidelijkheid hierover in het nieuwe regeerakkoord waarin waarschijnlijk ook de al eerder verwachte terugkoppeling van de regering op de gezamenlijke RES-biedingen zal zijn meegenomen.

**Tenslotte**
Wij hopen u hiermede adequaat te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Mr J. van der Schoot
Wethouder Duurzaamheid c.a.